

Łukasz Stanecki

Mgr Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

PRAWO POLSKIE A KONWENCJA STAMBULSKA

Wiele aktów prawa międzynarodowego reguluje oraz określa wolności i prawa człowieka. Systemy prawa krajowego muszą w sposób kompleksowy zapewnić swym obywatelom, ochronę i gwarancję ich przestrzegania. Naruszenie godności ludzkiej będącej przyrodzonym i niezbywalnym prawem jednostki, tworzy filar w aspekcie rozstrzygania o kwestiach szeroko rozumianej przemocy występującej w środowisku domowym. Przemoc fizyczna jak i psychiczna polegająca na naruszeniu integralności sfery prywatnej danego człowieka wypełnia znamiona czynów zabronionych określonych m.in. w Polskim Kodeksie Karnym z 1997r. [1], a także Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie z 2005 r [2].

Wspólnota europejska w opracowanym przez Radę Europy akcie prawnym nazywanym najczęściej Konwencją Stambulską [2] tj. «Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej» (ang. *Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence*) [3] stworzyła wspólne ramy do walki z opisywanym zjawiskiem. Konwencja w swej treści (tj. 82 art. podzielone na 12 rozdziałów), wskazuje na czyny wypełniające znamiona przemocy, a także określa model postępowania państw w związku ze ściganiem sprawców przestępstw tego rodzaju. Efektywne wdrożenie przepisów przez Strony, które podpisały i ratyfikowały konwencję jest oparte na specjalnym mechanizmie monitoringu opracowanym przez UE. Należy wspomnieć, iż liczba sygnatariuszy to 45 państw + UE [4]. Ramy prawne konwencji w dużym stopniu przyczyniły się do wypracowania przez poszczególne państwa nowych środków prewencji chroniących ofiarę oraz surowiej karzących jej sprawców. Nie mniej jednak pomijając kwestie prawne, warto zwrócić uwagę na aspekt społeczno-kulturowy Konwencji, który szerokim echem odbija się na wielu płaszczyznach m.in. politycznej, światopoglądowej, wyznaniowej.

Zatarcie biologicznych granic płci oraz wprowadzenie nowej społecznej *gender* w pewnym stopniu, doprowadziło do dyskursu między sygnatariuszami. Wiele państw uważa, że Konwencja w swej treści zawiera błędne ideologiczne określenie przemocy domowej [5]. Strukturalne i społeczne określenie płci stało się wyznacznikiem współczesnych trendów kulturowych. Przeciwnicy twierdzą, że Konwencja uprzedmiotawia i wiktyimizuje kobietę, wskazując że już z samej swej natury narażona ona jest na stanie się potencjalną ofiarą przemocy domowej (kobieta kulturowo mylnie od zawsze była postrzegana jako płeć słabsza od mężczyzn). Na przestrzeni kilku ostatnich lat państwa członkowskie wchodzące w skład Unii Europejskiej zostały stopniowo zobligowane do podpisania i ratyfikowania Konwencji.

Nie mniej jednak z uwagi na zachodzącą sprzeczność z przepisami prawa krajowego, część z nich nie zdecydowała się na jej ratyfikację (np. Bułgaria, Węgry, Czechy, Słowacja), natomiast 20 marca 2021 r. Turcja wypowiedziała jej stosowanie [5]. Obecnie w Polsce, podejmowane są znaczące kroki związane z wypowiedzeniem Konwencji Stambulskiej. Dość często głównym zarzutem występującym w środowisku politycznym w Polsce jest sprzeczność Konwencji z przepisami Konstytucji RP oraz jej ideologiczne podłoże propagujące skrajnie lewicowe i feministyczne poglądy [6]. Dokonując konkluzji dotyczącej wdrażania i stosowania przepisów Konwencji Stambulskiej należy wskazać, iż z samego tylko założenia jest to akt niezwykle ważny i istotny z punktu widzenia walki z przemocą domową. Nie mniej jednak w swej treści konwencja porusza kwestie bardzo trudne i drażliwe wkraczające w aspekt społeczno-kulturowy oraz religijny światopoglądowo. Doktrynalne i antropologiczne uwarunkowania Konwencji w dużym stopniu wpływają na jej postrzeganie przez opinię publiczną. Spór światopoglądowy i polityczny w tej kwestii doprowadza do ignorowania jakże cennych i trafnych przepisów ukierunkowanych na metody walki z przemocą i jej szeroko rozumianymi rodzajami. Same kroki podjęte przez UE, aby opracować Konwencję Stambulską zasługują na dużą aprobatę, gdyż jest ona międzynarodowym instrumentem prawnym wiążącym w aspekcie globalnym Strony- Państwa do zapobiegania przemocy [7]. Jednak akty prawa międzynarodowego wymagają podjęcia szeroko rozumianego dialogu i konsensusu w tworzeniu i kształtowaniu prawa, które ma wiązać poszczególne organizacje i kraje w swym zakresie.

BIBLIOGRAFIA:

1. *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. z 1997 r., Nr 88, poz. 553 ze zm.).*
2. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 ze zm.).*
3. *Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej z dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015, poz. 961).*
4. *Pawłowska K., Zych T., Dlaczego Polska powinna wypowiedzieć Konwencję Stambulską, Warszawa 2021.*
5. *Rojek-Socha P., Turcja wypowiada Konwencję Stambulską, a polski projekt w sejmie, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/konwencja-stambulska-turcja-juz-wypowiedziala,507231.html>*
6. *Ibidem.*
7. *Zielińska E., Konwencja Rady Europy o zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, jej ogólna ocena oraz celowość przystąpienia do niej przez RP, Warszawa 2012.*